

ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Запорізька торгово-промислова палата
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
НТУ "Дніпровська політехніка"
Одеський національний економічний університет
Одеський національний університет ім. Мечникова
Академія Куявсько-Поморська (Польща)
Аріельський університет (Ізраїль)
Економічний університет – Варна (Болгарія)
Сілезька академія в Катовіце (Польща)
Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)
Університет Градец Кралове (Чехія)

IV Міжнародна науково-практична конференція

«Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст»

12-13 жовтня 2023 року

Ostbayerische Technische Hochschule
Amberg-Weiden

ЗАПОРІЗЬКА
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

Українська асоціація
з розвитку менеджменту
та бізнес-освіти

Univerzita
Hradec Králové

ARIEL
UNIVERSITY

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Запорізька торгово-промислова палата
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
НТУ «Дніпровська політехніка»
Одеський національний економічний університет
Одеський національний університет ім. Мечникова
Академія Куявсько-Поморська (Польща)
Аріельський університет (Ізраїль)
Економічний університет – Варна (Болгарія)
Сілезька академія в Катовіце (Польща)
Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)
Університет Градец Кралове (Чехія)

ЗБІРНИК ТЕЗ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

**«ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ,
РЕГІОНАЛЬНИЙ, МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ»**

12-13 жовтня 2023 року

Електронне видання на CD-ROM

Запоріжжя, 2023

УДК 330.341.1:[332.12+339.9]

Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(Протокол № 3 від 06.11.2023 р.)

Упорядник: Губарь О.В.

Редакційна колегія:

Шаломеев В.А., д-р техн. наук, професор (відпов. ред.)

Наумик В.В., д-р техн. наук, професор

Корольков В.В., канд. екон. наук, доцент

Губарь О.В., канд. екон. наук, доцент

Лищенко О.Г., канд. екон. наук, доцент

Прушківська Е.В., д-р. екон. наук, професор

Пуліна Т.В., д-р. екон. наук, професор

Шарова С.В., канд. екон. наук,

Висоцька Н.І., начальник патентно-інформаційного відділу

І66 **«Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст»**». Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 12-13 жовтня 2023 р. [Електронний ресурс] / Редкол.:В. А. Шаломеев (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN 978-617-529-429-1

Зібрані тези доповідей, заслуханих на міжнародній науково-практичній конференції серед студентів, викладачів, науковців, молодих учених і аспірантів. Збірка відображає широкий спектр тематики наукових досліджень, які проводяться у Національному університеті «Запорізька політехніка». Збірка розрахована на широкий загал дослідників та науковців.

УДК 330.341.1:[332.12+339.9]

ISBN 978-617-529-429-1

© НУ «Запорізька політехніка», 2023

використовувати можливості глобального співтовариства для досягнення сталого розвитку та процвітання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриценко А. Національно укорінений розвиток у розділено-спільному світі // Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) / ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України», Інститут вищої освіти НАПН України. – К., 2023. – С. 13

2. Дослідження ініціатив у сфері повоєнного відновлення. [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: https://ednannia.ua/images/Master_version_UKR_Rebuilding.pdf

3. Повоєнне відродження України. Візія відділення економіки Національної академії наук України [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <https://ndc-ipr.org/media/posts/presentations/>

УДК 339.9

Сахно Т.А.

д-р філософії ЧДТУ

МІЖНАРОДНІ КОРПОРАЦІЇ: ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В сучасних економічних відносинах міжнародні корпорації – транснаціональні корпорації (ТНК) є основними суб'єктами господарської діяльності між країнами світу. Під впливом їх міжнародної діяльності відбулася транснаціоналізація світової економіки та поглиблення світогосподарських відносин. ТНК забезпечують формування міжнародної взаємодії між суб'єктами господарювання інших держав, перерозподіл світових ресурсів, інтернаціоналізацію виробничих відносин. Вони є представниками значної частини виробництва, світової торгівлі, міграції міжнародного руху капіталу та міжнародного трансферу інновацій і технологій.

Транснаціональні корпорації чинять значний вплив від своєї діяльності на зростання економічного простору окремої країни та економіку міжнародного масштабу. Класифікацію видів ТНК за напрямками діяльності та ступенем контролю капіталів представлено схематично на рис. 1.

У сьогоденні транснаціональні корпорації відіграють важливу роль у світовій економіці. Їх вплив на міжнародні процеси не можна недооцінювати. Вони контролюють значний відсоток діяльності філій у світовій економічній системі.

Рисунок – 1 Класифікація видів ТНК за напрямками діяльності та ступенем контролю капіталів [4].

ТНК перетворилися на центр глобального економічного розвитку завдяки інтернаціоналізації капіталу та виробництва, появи транскордонних стратегічних альянсів, лібералізації зовнішніх торговельних відносин.

Варто зазначити, одним з головних пріоритетних переваг наявності ТНК в економічному просторі країни передбачає наявність прямих іноземних інвестицій в її економіку. Іноземні інвестиції позитивно впливають на економічний потенціал країни, в якій провадять свою діяльність закордонні підрозділи материнського підприємства (ТНК), покращують обсяги виробництва, підвищують зайнятість населення, платіжний баланс, зовнішньоторгівельний оборот, модернізацію та конкурентоспроможність економіки. У сьогоднішні підприємства, компанії, філії ТНК набули статусу основних структурних важелів впливу на економіку переважної більшості країн як вагомі чинники її подальшого зростання та ефективності.

Міжнародні корпорації вирішують основні виклики нового територіального та економічного поділу світу шляхом формування найбільшої групи іноземних інвесторів та носіїв новітніх технологій у виробничій та невиробничій сферах. Їх діяльність дає приймаючим країнам додаткові можливості для економічного розвитку та зростання, але, одночасно, може зменшувати економічну самостійність через вплив на формування державної політики регулювання секторів національної економіки, ринків, фінансову, зовнішньоторговельну політику.

Для економічного простору України наявність міжнародних корпорацій не є виключенням. Стимулювання їх діяльності на території держави є одним з чинників залучення іноземного інвестиційного капіталу.

Відповідно до статистичної інформації Міністерства фінансів України [2] за останні три роки (2021 – 2023 рр.) найбільші обсяги інвестування в державу зафіксовано в 2021 р. – 6 687 млн. дол. В 2022 р. прямі інвестиції склали – 1 152 млн. дол., – спостерігається відтік коштів, який пов'язаний з воєнними діями та введенням воєнного положення в країні, що значно ускладнило її економічний стан та стрімко знизило інвестиційну привабливість. За 2023 р. (I, II квартали) надійшло 2 468 млн. дол. прямих інвестицій, що вказує про поступове наростання чистого притоку коштів за цими операціями.

За статистичними даними Національного банку України [3] найбільша частка розподілу іноземних підприємств в державі за галузями економіки належить: сільському, лісовому та рибному господарству; підприємствам промисловості; підприємствам оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів; установам фінансової і страхової діяльності; організаціям, що здійснюють операції з нерухомим майном; організаціям, що здійснюють професійну, наукову та технічну діяльність. Найбільші обсяги операцій належать країнам-інвесторам: Кіпр, Нідерланди, Швейцарія, Австрія.

За даними Американської торгової палати в Україні (AmCham Ukraine) [1] в межах держави провадять свою діяльність більше ніж 600 компаній-членів. Через воєнні дії майже половина компаній зазнали збитків на своїх об'єктах та заводах. Але, незважаючи на обставини сьогодення, корпорації продовжують свою діяльність, чим сприяють відновленню уразливої української економіки та налаштовані на участь у її подальшій відбудові. З 2022 р. AmCham Ukraine прийняла до співпраці 88 компаній-учасників [1], що вказує про динаміку та інноваційний характер розвитку бізнес середовища. За статистикою [1] з серпня 2023 р. свою діяльність в Україні продовжують 84 % компаній. З них, в подальшому, планують інвестувати в нові об'єкти та проекти – 63 %, 74 % прогнозують створення робочих місць в діючих проєктах. Зазначені дії та наміри в політиці діяльності міжнародних корпорацій вказують про готовність до участі у відновленні України.

Для іноземних інвесторів українська економіка є привабливою через наявний природно-ресурсний потенціал, відносно недорогогоартісну робочу силу, високий рівень людського капіталу. Позитивним є той факт, що діяльність міжнародних корпорацій сприяє збільшенню прямих іноземних інвестицій, посиленню внутрішньої торгівлі, утворенню нових робочих місць, впровадженню інновацій, випуску нових видів продукції.

Ключовими характеристиками транснаціональних компаній є: посилення їх ролі та ступеня виробничого процесу у світовій економіці; характер їх господарської діяльності, який відбувається у міжнародному форматі; високий рівень незалежності власного капіталу; наявність потужного ресурсного потенціалу – економічного та матеріального.

Варто зазначити, що іноземні інвестори частіше обирають більш розвинуті сектори економіки країн розташування своїх філій, що може бути загрозою її подальшої залежності; можуть використовувати екологічно небезпечні технології та матеріали; на підприємствах впроваджувати риси власної корпоративної культури. На нашу думку, захистом для національної економіки на державному рівні мають бути розроблені нормативно-правові документи які регулюють діяльність іноземних ТНК згідно економічних інтересів та безпеки держави, також, впровадження заходів державного регулювання спрямованих на формування вітчизняних ТНК.

Отже, побудова ділових відносин України, як країни базування – «приймаючої» країни, з міжнародними корпораціями має ґрунтуватися на особливостях умов інвестування; врахуванні ступеня позитивних та негативних наслідків від їх діяльності; посиленні державного регулювання в сфері іноземного інвестування – заборона інвестування в окремі галузі, які є основою національної економічної безпеки (металургія, енергетика та комунікації, транспорт, суднобудування), що продукує ризики зростання залежності економіки держави від іноземних корпорацій; оцінка загроз для економічної безпеки держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Andy Hunder. Now is the time for businesses to look at Ukraine [Електронний ресурс]. 2023. – Режим доступу: <https://11l.innk/H111P>
2. (дата звернення 30.09.2023 р.) – Назва з екрану.
3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <https://11l.innk/28ePm> (дата звернення 29.09.2023 р.)
3. Національний банк України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 29.09.2023 р.)
4. Журнал Forbes [Електронний ресурс]: офіційний сайт. The world's biggest public companies. Режим доступу: <http://www.forbes.com> (дата звернення 30.09.2023 р.) – Назва з екрану.

УДК 338(100)

Синіговець О.М.¹, Новік І.О.², Перерва П.Г.³

¹ канд. економ. наук, доцент НТУ «ХПІ»

²канд. економ. наук, доцент НТУ «ХПІ» політехнічний інститут»